

ВОДИЛКИ ЗА РОДИТЕЛИ И НАСТАВНИЦИ

ОНЛАЈН ЗАШТИТА НА ДЕЦА И ТИНЕЈЏЕРИ

Што значи “онлајн заштита”?

Онлајн заштитата вклучува мерки и знаења со кои децата и тинејџерите се заштитуваат од:

- Непосакувани контакти (груминг, предатори),
- Сајбер-насилство (вреѓање, исклучување, срамотење),
- Манипулации со приватни податоци,
- Измами и лажни профили,
- Несоодветна или штетна содржина.

Зошто онлајн заштитата е многу важна?

Ги штити децата и тинејџерите од злоупотреба и манипулација

Во дигиталниот свет, децата често се изложени на луѓе со лоши намери – како онлајн грумери, предатори, или насилници. Онлајн заштитата значи препознавање и спречување на ваквите ризици пред да предизвикаат штета.

Ги учи младите да размислуваат критички и да препознаваат опасности

Не секоја пријателска порака е безопасна. Онлајн заштитата ги учи децата да поставуваат прашања: Кој стои зад овој профил? Зошто ме прашува вакво нешто?

Создава култура на доверба меѓу децата, родителите и наставниците

Кога постои отворена комуникација, децата полесно пријавуваат непријатности, а возрасните брзо реагираат и даваат поддршка.

Спречува долгорочни психолошки последици

Злоупотребата, уцената или сајбер-насилството можат да остават трауми. Онлајн заштитата помага да се спречи ваква болка, но и да се изгради самоверба и отпорност.

Обезбедува исполнување на правото на безбедно детство

Секое дете има право на безбедност и достоинство – и во реалниот, и во дигиталниот свет. Онлајн заштитата е дел од тој темелен детски правен принцип.

**5 ПРЕДУПРЕДУВАЧКИ
ЗНАЦИ ДЕКА ДЕТЕТО МОЖЕ
ДА Е ВО ДИГИТАЛЕН РИЗИК:**

1

Се повлекува и не зборува за онлајн активностите.

2

Одбива да дозволи да се види на кои апликации е активен/а.

3

Прима пораки од непознати лица.

4

Има нагли промени во расположението по користење на уред.

5

Користи реченици како „Ова мора да биде тајна“ или „Не им кажувај на родителите“.

Како да ја унапредите безбедноста?

За родители:

Воспоставете доверба, не контрола – разговарајте без осуда.

Инсталирајте родителски алатки и контролни апликации.

Следете кои апликации ги користи детето, но и научете нешто за нив.

Поттикнувајте критичко размислување: „Кој стои зад овој профил?“ „Зошто некој би прашал вакво нешто?“

За едукатори:

Интегрирајте часови по дигитална писменост и етика.

Симулирајте безбедни сценарија: „Што да направиш ако добиеш порака од непознат?“

Работете со родители и ученици заедно (форум-театар, работилници).

Златни правила за децата:

Не прифаќај непознати! – Дури ни ако имаат заеднички пријатели.

Не споделувај слики и лични податоци.

Секогаш кажи на возрасен ако некој те направил да се чувствуваш чудно.

Нема „тајни пријатели“ онлајн.

Неколку работи што родителите и едукаторите можат да ги направат за подигнување на свеста за онлајн безбедност:

1. Водете редовни и отворени разговори

Поставувајте прашања без осуда: „Си добил ли порака од некој што не го познаваш?“

Создадете атмосфера на доверба каде детето знае дека може да ви се обрати.

2. Научете ги децата за приватноста

Објаснете им што значи да се чуваат лозинки, локација, фотографии.

Поттикнете ги да не споделуваат ништо што не би сакале да го видат други.

3. Обука за критичко размислување

Помогнете им да препознаат измами, лажни профили и манипулации.

Научете ги да се прашаат: „Кој стои зад ова?“ „Зошто ме прашува вакво нешто?“

4. Работете заедно – родители, наставници, психолози

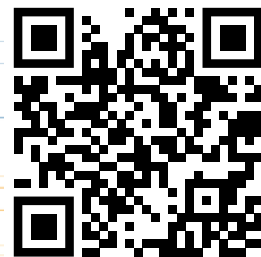
Организирајте работилници, проекти, онлајн игри за учење.

Поврзете ги темите со реални животни ситуации и разговори.

5. Информирајте ги како да пријават опасност

Дадете јасни чекори: кому да се обрзат, што да направат.

Објаснете дека пријавувањето е храброст, не „тужење“.

Текстот ги одразува само ставовите на авторот, и Комисијата не може да се смета за одговорна за каква било употреба на информациите содржани во неа.